

**Univerzita Karlova
Právnická fakulta**

**Daně a poplatky mohou být stanoveny pouze
zákonem: a co když nejsou?**

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2022/2023
XVI. ročník

Autor: Bc. Jakub Čech
Konzultant: JUDr. Jakub Dienstbier
VP: Jarní výjezdní seminář z ústavního práva

Navrhovaný specializační modul: Finanční právo

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do XVI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze 20. dubna 2023

Jakub Čech v. r.

Celkový rozsah vlastního textu práce (od úvodu po závěr), včetně mezer a poznámek pod čarou:
53 928 znaků

Obsah

Úvod	4
1. Daně a poplatky mohou být stanoveny pouze zákonem.....	4
1.1. Co je <i>poplatek</i> ve smyslu čl. 11. odst. 5 Listiny?.....	5
1.2. Co je <i>úplata</i> ?	6
1.3. Ekvivalentní povaha poplatku.....	7
2. Poplatky a právo na (bezplatné) vzdělávání	8
3. Případové studie	9
3.1. Podání žádosti o nájem městského bytu	9
3.2. Poplatek za podání žádosti o nájem nebytových prostor města.....	13
3.3. Zpoplatněné třídy pro nadané děti na veřejných základních školách.....	16
3.4. Úkony přijímacího řízení na vysokou školu delegované na soukromou společnost .	17
4. Důsledky nezákonně stanoveného poplatku	20
4.1. Obce a nezákonné poplatky	21
4.2. Zaplacený poplatek jako bezdůvodné obohacení.....	22
Závěr	23
Seznam použitých zdrojů.....	24

Úvod

Princip *nullum tributum sine lege*, jak je stanoven čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod je důležitým ústavním pravidlem k ochraně základního práva na vlastnictví, a jeden z vůdčích principů finančního práva. Přesto o obsahu toho, co představuje poplatek, panují spory.

Práce si proto klade cíle:

- a) definovat s pomocí právní teorie znaky, které odlišují (veřejnoprávní) poplatek od (soukromoprávní) úplaty;
- b) aplikovat teoretické závěry na konkrétní příklady aplikační praxe.

Tématu nezákonně stanovených poplatků dosud nebyla věnována větší pozornost. Často se jedná o problém spíše lokálního charakteru, když různé nezákonné poplatky stanovují obce. Přesto se jedná o téma aktuální, důležité a také ústavněprávní relevantní: přímý výklad ustanovení Listiny musejí provádět správní orgány a teoreticky civilní soudy.

Autor proto teoretická východiska a případové studie z praxe doplňuje o popis právních důsledků nezákonně stanovených poplatků, a to zejména se zaměřením na poplatky nezákonně stanovené obcemi.

1. Daně a poplatky mohou být stanoveny pouze zákonem

Čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod doslova stanoví: „*Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.*“ Jak poznamenávají autoři komentáře k Listině, tento princip se vztahuje na všechny daně v širším slova smyslu; bez ohledu na jejich označení v pozitivním právu.¹ Jinými slovy řečeno, vztahuje se na „jakákoliv povinná peněžitá plnění daňového charakteru“.² Nepochybně třeba clo nebo veřejná pojistná musí být též stanovena zákonem, ačkoliv se *stricto sensu* nejedná ani o daň, ani o poplatek.

Ústavní soud dále dovodil, že obsahem čl. 11 odst. 5 Listiny je také to, že aby ze zákonného stanovení poplatku „*musí být zcela jednoznačně seznatelné, jaký je jeho smysl a co bude následovat po jeho uhrazení*“. Pokud toto zákonem jednoznačně určeno není, jaké jsou důsledky zaplacení poplatku, případně je toto stanovení nejednoznačné a nepředvídatelné, je pak taková úprava poplatku v rozporu s principy právního státu a s čl. 11 odst. 5 Listiny.³

¹ TOMOSZEK, M., VOMÁČKA, V. Čl. 11 [Ochrana vlastnictví]. In: HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 141.

² KARFÍKOVÁ, M. a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 156.

³ Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 7/19, bod 48 odůvodnění (stanovení poplatku za podání podnětu na ÚOHS).

1.1. Co je *poplatek* ve smyslu čl. 11. odst. 5 Listiny?

Samotné rozlišování mezi daní a poplatkem není jednoduché. Pojmy daň a poplatek nejsou v právním řádu legálně definovány.⁴ Jejich definice je tak ponechána doktríně.

Jak navíc poukázal Ústavní soud, právní řád s těmito pojmy operuje nedůsledně a nekonzistentně: poplatek za provoz systému shromažďování odpadů neodpovídá doktrinálnímu vymezení pojmu poplatek, a fakticky se jedná o daň.⁵ Nebo například ještě „starý“ občanský zákoník, tj. zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění před zrušením, operoval v § 697 s pojmem „poplatek z prodlení“, jakožto zvláštní formě úroku z prodlení, při prodlení placení soukromoprávní pohledávky, nájemného při nájmu bytu.

Teorie finančního práva formuluje tyto **znaky poplatku**:⁶

- a) peněžité plnění: poplatek nelze hradit jinou formou než v penězích;
- b) stanovení zákonem: poplatky lze ukládat pouze zákonem; ve vztahu ke zjišťování významu pojmu „poplatek“ je ale tento znak pouhou tautologií;
- c) nenávratné plnění: poplatky se těm kdo je platí, nevracejí; jistě lze k tomuto pravidlu najít výjimky jako např. vrácení soudního poplatku v případě zastavení řízení před prvním jednáním (§ 10 odst. 3 zákona České národní rady č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů);
- d) nedobrovolné plnění: to doktrína formuluje tak, že „v případě, že je naplněn předmět poplatku, je povinnost jej platit“;
- e) ekvivalentní plnění: „*poplatek předpokládá konkrétní, bezprostřední a přímé protiplnění ze strany veřejné moci za zaplacený poplatek*“;
- f) účelové plnění: poplatek by měl být zpravidla hrazen na konkrétní účel;
- g) plnění nesankční povahy;
- h) správa poplatku státem nebo jinými osobami vykonávajícími finanční veřejnou správu.

R. Boháč dále rozlišuje kromě těchto (obligatorních) znaků poplatků také fakultativní znaky poplatků: poplatky jsou zpravidla řádné, pravidelné a plánované.⁷

⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, sice v § 2 odst. 3 stanoví, že „*daní se pro účely tohoto zákona rozumí a) peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek, (...)*“, jedná se však pouze o tzv. legislativní zkratku pro účel tohoto předpisu, nikoliv o legální vymezení pojmů; už jen protože by se jednalo o definici kruhem.

⁵ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 9/15, bod 42 odůvodnění; cit. podle: Tomoszek, M., Vomáčka, V. Čl. 11 [Ochrana vlastnictví]. In: Husseini, F., Bartoň, M., Kokeš, M., Kopa, M. a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 141.

⁶ KARFÍKOVÁ, M. a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 152.

⁷ BOHÁČ, R. *Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, kap. 5.2., dostupné v ASPI: MN18263CZ.

Obecně se dá říct, že pro posouzení, zda určité plnění je poplatkem nebo nikoliv, je důležitá jeho **skutečná povaha**, tj. zda jsou nebo nejsou naplněny výše uvedené znaky, a nikoliv to, jak je toto plnění označeno zákonem či orgánem veřejné moci, který jej vybírá. Opačný závěr by totiž vedl k tomu, že by bylo možné ústavní princip *nullum tributum sine lege* jednoduše obejít tak, že by se daný poplatek nazýval jinak, úplatou, platbou nebo náhradou. U Ústavního soudu tak například narazilo stanovení poplatku nazvaného jako „náhrada“ obcí v obecně závazné vyhlášce. Tuto vyhlášku Ústavní soud zrušil pro rozpor s čl. 11 odst. 5 Listiny a v odůvodnění operoval tím, jak poplatek definuje M. Bakeš v monografii *Finanční právo*.⁸

1.2. Co je úplata?

Doktrína⁹ tedy chápe poplatek vždy jako plnění veřejnoprávní povahy, a kritizuje pozitivněprávní úpravu, která pojem poplatek používá jako označení pro soukromoprávní úplatu za zboží nebo služby, např. bankovní poplatky.¹⁰

Od pojmu poplatek je tedy třeba důrazně odlišit pojem úplata, jakkoliv se může jevit jako synonymum, a zmiňuje jej tak i slovník synonym.¹¹ Ani zde nám však platné právo příliš nepomůže. Definici úplaty sice obsahuje zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, nicméně tato definice je stanovena výslovně pouze pro účel tohoto zákona, nikoliv pro právní řád jako celek.¹²

S pojmem úplata samozřejmě operuje například občanský zákoník,¹³ když kupř. v § 1792 odst. 1 stanoví, že „*plyne-li ze smlouvy povinnost stran poskytnout a přijmout plnění za úplatu, aniž je ujednána její výše, či způsob, jakým bude tato výše určena, platí, že úplata byla ujednána ve výši obvyklé v době a v místě uzavření smlouvy.*“ Z pohledu trestního práva pak úplatou je „*peněžitě anebo jiné plnění vyčíslitelné v penězích*“.¹⁴

Se zřetelem k zákonné úpravě, a k vymezení úplaty ve Slovníku právních pojmů,¹⁵ proto uzavírám, že úplatou je peněžitě nebo jiné plnění vyčíslitelné v penězích, které má

⁸ Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 63/04 (stanovení náhrady za ekologickou újmu při záboru veřejné zeleně obecně závaznou vyhláškou obce).

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Srov. § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů. Zde se hovoří o mezibankovních poplatcích, nicméně tento pojem je přejat z práva Evropské unie.

¹¹ Slovník českých synonym a antonym. Brno: Lingea, 2007, s. 465., cit. podle: BOHÁČ, R., HRDLIČKA, L., TULÁČEK, M. Pojem úplaty v daňovém právu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2018, č. 1. s. 73.

¹² BOHÁČ, R., HRDLIČKA, L., TULÁČEK, M. Pojem úplaty v daňovém právu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2018, č. 1. s. 73. Dostupné v ASPI: LIT262948CZ.

¹³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, v textu pouze „občanský zákoník“.

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 6 Tdo 6/2016.

¹⁵ PAULDURA, L., DÁVID, R. *Slovník právních pojmů: občanský zákoník*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 174.

soukromoprávní povahu (= pozitivní vymezení), tj. nejedná se o daně, poplatky, cla ani jiná peněžítá plnění daňového charakteru (= negativní vymezení).

1.3. Ekvivalentní povaha poplatku

Nejvyšší správní soud podpořil názor právní vědy, že smyslem poplatku není a nemůže být naplnění veřejných rozpočtů, „*nýbrž nastolení jakési (byť i zcela abstraktně pojaté) reciprocity mezi poplatkem a mezi činností orgánů veřejné správy (princip ekvivalence)*“.¹⁶ Soud přitom citoval M. Bakeše, který konstatoval, že poplatky jsou na rozdíl od daní vybírány „*většinou jednorázově, a to v souvislosti s nějakým protiplněním ze strany státu či jeho orgánů, kraje, obce apod. Mají tedy většinou povahu určitého ekvivalentu za poskytnutí služby, vydání povolení, rozhodnutí soudu apod.*“.¹⁷ Stejně tak tyto závěry přijal za své Ústavní soud, který je označil za výstižné.¹⁸

Z těchto premis pak lze dovodit princip, že výše poplatku by měla zhruba odpovídat nákladům, které stát (např. soudy) či jiné veřejnoprávní korporace (územní samosprávné celky, veřejné vysoké školy) v souvislosti s daným poskytnutím služby či jiným procesem (soudním řízením) má. Poplatky jsou přitom zpravidla paušální, takže nelze a priori vyloučit situace, kdy v dané konkrétní situaci skutečné náklady budou nižší, než by odpovídalo výši poplatku; typicky u místních poplatků ze psů a poplatků za komunální odpad. Naopak jiné poplatky (typicky soudní poplatky za podání žaloby) zdaleka neodpovídají skutečným nákladům, které stát s předmětem poplatku (provozem soudů) má. Obě tyto situace jsou logickým a bezproblémovým důsledkem skutečnosti, že poplatek je stanoven paušálně v obecně závazném právním předpise, zákonem, případně v návaznosti na zákonné zmocnění např. v obecně závazné vyhlášce obce.

Považuji však za problematické, pokud je výše poplatku ve zjevném nepoměru s náklady, které vznikly v souvislosti s předmětem poplatku (činností, která je vykonávána) orgánu veřejné moci, který je příjemcem poplatku. Primárním účelem poplatku totiž není mít pro orgány veřejné moci zdrojovou funkci a sloužit k přilepšování veřejných rozpočtů, protože pak by se nejednalo o poplatek, ale o skrytou daň.¹⁹ Tento závěr, že poplatek tedy nesmí být zjevně nepřiměřený oproti nákladům, které orgánu veřejné moci danou činností vznikají, tedy

¹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 107/2007-168, č. 1545/2008 Sb. NSS.

¹⁷ BAKEŠ, M. a kol.: *Finanční právo*. 3. vydání, C. H. Beck, 2003, str. 87.

¹⁸ Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 7/19, bod 39 odůvodnění (stanovení poplatku za podání podnětu na ÚOHS).

¹⁹ Prof. JUDr. Radím Boháč, Ph.D., se nicméně domnívá, že i takový poplatek je legitimní. Pokud jsou skutečné náklady výrazně nižší než je výše poplatku, jedná se podle něj stále o poplatek, a to o poplatek „s posílenou fiskální funkcí“.

dovozují z principu ekvivalentní povahy poplatku, jak o něm hovoří nejen právní věda, ale i vrcholný orgán správního soudnictví, Nejvyšší správní soud. Jedná se však o spíše teoretickou debatu, protože tento princip v žádném právním předpise explicitně stanoven není. Jeho případné porušení, tedy zjevně nepřiměřená výše poplatku oproti reálně vznikajícím nákladům, ať už toto porušení způsobil zákonodárce či jiný orgán veřejné moci, který výši poplatku stanoví,²⁰ tedy nevyvolává žádné právní důsledky.

Současně platí, že pokud ze zákona není jednoznačné, v čem ekvivalentnost poplatku spočívá, případně jsou pochybnosti o tom, zda poplatek ekvivalentní je, je pak takové stanovení poplatku protiústavní, protože není seznatelné, jaký postup bude po zaplacení poplatku ze strany orgánu veřejné moci následovat a poplatek tedy není stanoven jednoznačně a určitě.²¹

2. Poplatky a právo na (bezplatné) vzdělávání

Ústavní pořádek dále stanoví, že za určité veřejné služby poplatek stanoven být nemůže. Například Listina v čl. 33 odst. 2 obsahuje **právo občanů na bezplatné vzdělávání v základních, středních školách** a podle schopností občana a možností společnosti na vysokých školách. Vztah mezi čl. 33 odst. 2 a čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod je tedy ten, že zatímco čl. 11 odst. 5 stanoví *formální* požadavek (aby byl poplatek stanoven zákonem), čl. 33 odst. 2 stanoví *obsahový* požadavek vůči zákonodárci v podobě zákazu zatížení vzdělání ve veřejných školách poplatkem.²²

Co však bezplatnost vzdělávání na základních a středních školách znamená a jaké jsou její limity? Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/94 vysvětlil, že bezplatnost neznámá, že stát nese veškeré náklady se vzděláním související, ale zejména, že na veřejných školách nemůže být požadována úplata (školné). Stát podle soudu nese podstatnou část nákladů souvisejících se vzděláváním, ale není jeho povinností nést je všechny. Je proto přípustné omezení rozsahu poskytování učebnic a školních potřeb ze strany státu, resp. škol.²³ Na základě tohoto nálezu lze uzavřít, že praxe, kdy střední školy na rozdíl od základních škol neposkytují

²⁰ Samozřejmě vždy na základě výslovného zákonného zmocnění, např. obec stanoví místní poplatky podle § 14 odst. 1, 2 zákona České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů; anebo zmocnění vysokých škol stanovit poplatky spojené se studiem na vysoké škole podle § 58 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, v textu jen „zákon o vysokých školách“.

²¹ Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 7/19, body 40 a 48 odůvodnění (stanovení poplatku za podání podnětu na ÚOHS).

²² ČECH, J. Rovnost a zákaz diskriminace v přístupu k základnímu vzdělání v ČR. *Právní rozhledy*, 2022 č. 23–24, s. 833. Dostupné také v Beck-online.cz.

²³ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/94.

učebnice k zapůjčení všem žákům, ale pouze zvláště chráněným skupinám žáků, u nichž to školský zákon²⁴ výslovně stanoví, je ústavně konformní.

Naopak v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 35/93 Ústavní soud jasně odmítl zákonnou výjimku z tohoto práva, když zrušil ustanovení zákona, které znělo: „*Ve školách, které jsou součástí soustavy základních a středních škol, mají občané právo na bezplatné vzdělání, **nestanoví-li zákon jinak.***“ Taková paušální výjimka už podle Ústavního soudu není slučitelná s šetřením podstaty a smyslu základního práva.²⁵

Jakékoliv školné je na základních a středních školách nicméně *a priori* nepřípustné. A to i tehdy, pokud je nazváno jinak a maskováno za jiný druh plnění, např. že je zpoplatněno, že dítě chodí do nějakého zájmového kroužku anebo že rodiče platí nemalé částky za učebnice, jejichž zpoplatnění je na základní škole nezákonné i z pohledu § 27 odst. 3 školského zákona. Vždy je třeba povahu takto vyžadovaného plnění materiálně posoudit, a zkoumat, zda se fakticky nejedná o nezákonné školné.

3. Případové studie

3.1. Podání žádosti o nájem městského bytu

Ministerstvo vnitra v rámci svých dozorových a kontrolních pravomocí vůči obcím²⁶ vykonávalo v roce 2019 kontrolu zákonnosti pravidel pro přidělování obecních bytů ve vlastnictví Statutárního města Prostějova. Ministerstvo vnitra konkrétně uvedlo: „*Stanovení poplatku ve výši 1 000 Kč, zejm. nevratného, za pouhé podání žádosti je v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod a také může zakládat bezdůvodné obohacení na straně města. (...) Ministerstvo vnitra upozorňuje město, že právo na projednání žádosti o pronájem obecního (městského) bytu mají dle § 16 odst. 2 zákona o obcích²⁷ všichni občané obce a majitelé nemovitostí ležící na jejím území bez rozdílu. Totéž se týká i cizích státních občanů při splnění podmínek dle § 17 zákona o obcích.*“²⁸ Ministerstvo vnitra proto vyzvalo Statutární město Prostějov k nápravě.²⁹

²⁴ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, v textu pouze „školský zákon“.

²⁵ Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 35/93, čtvrtý odstavce odůvodnění.

²⁶ § 124 a násl. zákona o obcích.

²⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, v textu pouze „zákon o obcích“.

²⁸ Upozornění na nezákonnost č. j. MV- 33819-14/ODK-2019 ze dne 15. 5. 2019 a příloha k tomuto upozornění „Posouzení – možný rozpor Pravidel pro přijímání žádostí a přidělování městských bytů v majetku města Prostějova, dostupná elektronicky: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-33819-14-odk-2019-priloha-k-upozorneni.aspx> [cit: 19. 4. 2023].

²⁹ Tamtéž.

V té době se pro mě jednalo patrně o první situaci, kdy jsem se setkal s tím, že orgán veřejné správy prováděl přímou aplikaci Listiny základních práv a svobod, a nezákonnost určitého postupu opíral o ustanovení Listiny.

Nutno podotknout, že Statutární město Prostějov vybíralo poplatek za podání žádosti o pronájem bytu nejen u „běžných“ bytů, ale i u bytů zvláštního určení v domech s pečovatelskou službou. Žadatelé o tyto byty jsou zpravidla senioři, kteří žádost podávají v předstihu, třeba i deset let, předtím, než byt budou potřebovat: podání žádosti je zařadí do pořadníku a mají tedy šanci, že za několik let na ně vyjde řada a budou se moci do bytu s pečovatelskou službou nastěhovat. Poptávka po tomto typu sociální služby výrazně převyšuje nabídku a je tedy možné, že poplatek měl mít regulativní funkci a část žadatelů o tento typ bydlení odradit. Takový cíl však není legitimní, jak rozeberu dále.

Prostějov ale nebyl jediným ani prvním městem, který podobný poplatek požadoval. Veřejná ochránkyně práv se ve své praxi zabývala praxí Města Moravské Budějovice, které kromě 500 Kč za podání žádosti o byt žádalo též o poplatek 50 Kč za „prodloužení žádosti o rok“, patrně za to, aby žádost zůstala v evidenci žadatelů. Ombudsmanka postup města kvalifikovala jako nepřímou diskriminaci podle § 3 odst. 1 antidiskriminačního zákona,³⁰ „protože může hůře dopadat na některé skupiny osob vymezené antidiskriminačním zákonem, například osoby se zdravotním postižením, seniory či matky samoživitelky. Pokrytí nákladů za zpracování žádosti lze sice považovat za legitimní cíl, výběr peněz od žadatelů o obecní byt však není přiměřený ani nezbytný“.³¹ Čl. 11 odst. 5 Listiny sice zpráva Veřejné ochránkyně práv zmiňuje, ale z něj závěr o nezákonnosti tohoto poplatku ochránkyně nedovozuje.

Nabízí se tedy otázka, zda je závěr Ministerstva vnitra správný, resp. proč se v dané věci jedná o poplatek ve smyslu čl. 11 odst. 5 Listiny. Především, že se s názorem Ministerstva vnitra v této věci se ztotožňuji.

Pokud bychom chtěli argumentovat ve prospěch měst, která tuto platbu vybírají, pak bychom zdůrazňovali, že nájem bytu je ryze soukromoprávní vztah, který je založen smlouvou o nájmu bytu, řídí se občanským zákoníkem,³² práva a povinnosti z tohoto nájemního vztahu se uplatňují v rámci občanského soudního řízení.³³ Obec je tedy pronajímatelem, který má své zákonné povinnosti stanovené stejně jako kterýkoliv jiný pronajímatel v občanském zákoníku.

³⁰ Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů, v textu jen „antidiskriminační zákon“.

³¹ Zpráva Veřejné ochránkyně práv o šetření ve věci sp. zn. 5517/2016/VOP ze dne 11. 4. 2017.

³² § 2205, § 2235 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, v textu pouze „občanský zákoník“.

³³ § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Přitom obec, při realizaci tohoto smluvního vztahu, i při tom, co mu předchází (výběr nájemce) realizuje své vlastnické právo chráněné čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Podle čl. 11 odst. 1 přitom platí, že „*vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu*“. Pokud by stát chtěl obcím do jejich vlastnického práva zasahovat, měl by tak činit se zřetelem k tomuto principu; a činit tak explicitně, a zákonem (čl. 4 odst. 1, 2 Listiny). Nadto dispozice obce s jejím majetkem je obsahem samostatné působnosti obce, tj. obec realizuje své ústavně zaručené právo na samosprávu. Podle čl. 101 odst. 4 Ústavy České republiky³⁴ pak platí, že „*stát může zasahovat do činnosti územních samosprávních celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem*“. Zákon o obcích přitom nikde nestanoví, že by obec byla v postavení pronajímatele bytů nějak specificky limitována, že by měl výběru nájemce předcházet nějaký zákonem stanovený proces, nebo že by obec zejména nesměla požadovat od žadatelů o byt úplatu související s náklady na zpracovávání těchto žádostí. Naopak zákon o obcích v § 39 odst. 3 stanoví, že na pronájem bytů se nepoužije jinak zákonem stanovený postup pro nakládání s nemovitým majetkem: obec tedy před uzavřením nájemní smlouvy na obecní byt nemusí na úřední desce zveřejňovat záměr obce takové právní jednání učinit, a umožňovat tak občanům se k takovému záměru vyjadřovat.³⁵

Závěr o výhradně soukromoprávní povaze vztahu obce a zájemců o bydlení v obecních bytech, či nájemců těchto bytů, již v minulosti zpochybnil Veřejný ochránce práv: „*Obec jako veřejnoprávní korporace na rozdíl od jiných právnických osob soukromého práva plní veřejné úkoly. Posláním obce je zajišťování veřejných úkolů, kterými je péče o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Z tohoto důvodu zákon stanoví obci při nakládání s majetkem určitá omezení. Při výběru nájemce obec nemůže postupovat svévolně, ale naopak by měla postupovat transparentně a předvídatelně vůči svým občanům.*“³⁶

Povaha správy obecních bytů jako veřejné služby ze strany obce pak nepřímou vychází z § 35 odst. 2 zákona o obcích, kde je zákonné zmocnění pro „uspokojování potřeby bydlení“, jakožto jeden z úkolů obce v její samostatné působnosti.

Jako stěžejní argument, proč činnost orgánů obce není možné zatížit poplatkem, však vnímám především argumentaci § 16 odst. 2 písm. g) zákona o obcích, které zmiňuje

³⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, v textu pouze „Ústava České republiky“.

³⁵ Jinak, pokud jde o jiné dispozice s nemovitým majetkem, obec takto postupovat musí, v souladu s § 39 odst. 1 zákona o obcích.

³⁶ Zpráva Veřejného ochránce práv o šetření ve věci neuzavření nájemní smlouvy k obecnímu bytu, sp. zn. 127/2010/DIS/JKV ze dne 3. 3. 2011.

Ministerstvo vnitra. Podle tohoto ustanovení má každý občan obce, který dosáhl věku 18 let, a také plnoletá osoba, která má na území obce nemovitost,³⁷ právo „*podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů*“. Pokud se jedná o zákonem přiznané subjektivní právo, které občan realizuje podáním žádosti o uzavření nájemní smlouvy na městský byt, pak není možné, aby obec výkon tohoto práva svévolně zatížila poplatkem. Zákon o obcích přitom v tomto ustanovení nehovoří o tom, že by se toto právo občanů týkalo pouze podání učiněných ve veřejném zájmu, na rozdíl např. od § 1 odst. 1 zákona o právu petičním.³⁸ Obec se tedy musí zabývat i těmi podáními občanů obce, která jsou učiněna výhradně v soukromém zájmu, a jedná se například o žádost o prodej nemovitosti, nájem nemovitosti anebo např. o vysazení stromu před domem žadatele.

Aplikujeme-li na tento případ teoretická východiska, resp. znaky poplatku citované v první kapitole této práce, dospějeme k následujícím závěrům. Poplatek vyžadovaný městy za podání žádosti o nájem bytu měl povahu peněžitého plnění. Byl stanoven jako nenávratný, žadatelům se nevracel ani v případě, že byli úspěšní a k uzavření nájemní smlouvy došlo, ani v případě, že k uzavření nájemní smlouvy nedošlo. Stejně tak byl naplněn znak nedobrovolnosti: podání žádosti představovalo předmět poplatku, a v souvislosti s tím byl poplatek vyžadován. Ekvivalentnost poplatku spočívala v tom, že po jeho zaplacení se žádostí orgány obce³⁹ zabývaly, nebo ji minimálně vedly v evidenci a v pořadníku zájemců o byty. Současně se jednalo o plnění nesankční povahy, účelově vázané na pokrytí nákladů spojených s administrativou v souvislosti se správou městských bytů. Naopak nebyl naplněn znak poplatku spočívající v tom, že má být stanoven zákonem.

Za nejzásadnější však vnímám, že šlo o **zpoplatnění využívání zákonného práva občana obracet se na orgány obce**; a předmětem poplatku byly činnosti související s plněním úkolů obce ve veřejném zájmu. Z důvodů výše uvedených se nemohlo jednat o legitimní soukromoprávní úplatu, ale o poplatek, který v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny nebyl stanoven zákonem.

³⁷ To vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o obcích.

³⁸ Toto ustanovení zní: „*Každý má právo sám nebo společně s jinými obracet se na státní orgány se žádostmi, návrhy a stížnostmi ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu, které patří do působnosti těchto orgánů (dále jen "petice")*“.

³⁹ V případě Prostějova byla situace složitější v tom, že poplatek vybírala městem ovládaná společnost Domovní správa Prostějov, s. r. o., jejímž jediným společníkem je Statutární město Prostějov. Ministerstvo vnitra pak v rámci daného šetření konstatovalo, že město na tuto společnost nezákonně delegovalo i ty úkoly, které na ni z podstaty věci delegovat nelze, konkrétně rozhodování o právních jednáních, tj. s kým a za jakých podmínek bude smlouva uzavřena. To vyplývá z dokumentu Ministerstva vnitra „Posouzení – možný rozpor Pravidel pro přijímání žádostí a přidělování městských bytů v majetku města Prostějova“.

Statutární město Prostějov na závěry Ministerstva vnitra reagovalo tak, že poplatek snížilo na 100 Kč a přejmenovalo jej na „poplatek za přidělení bytu“.⁴⁰ Ministerstvo vnitra ale konstatovalo, že protože je poplatek vybírán prostřednictvím společnosti s ručením omezeným s majetkovou účastí města, „aniž by k tomu existovalo příslušné usnesení, rozhodnutí nebo jiné opatření některého z orgánů města, není v pravomoci Ministerstva vnitra poplatky stanovené správcem bytového fondu města napadnout“.⁴¹ Veřejný ochránce práv pak uvedl, že tato výše již není diskriminační, a proto se věci nezabýval.⁴²

3.2. Poplatek za podání žádosti o nájem nebytových prostor města

Přestože Ministerstvo vnitra vyzvalo Statutární město Prostějov k nápravě ve vztahu k poplatkům za podání žádosti o nájem bytu v roce 2019, dodnes město vybírá poplatek za podání žádosti o nájem nebytových prostor. Konkrétně jde o částku 500 Kč při podání žádosti o nájem kanceláří, prodejen, skladů nebo prodejních stánků; a o částku 250 Kč při podání žádosti o nájem garážového stání.⁴³

Domnívám se, že podstatné rysy jsou shodné s výše popsanou situací s obecními byty. Žádost zpravidla podává občan obce anebo osoba vlastníci na územní obce nemovitost, a proto není možné její vyřízení zatížit poplatkem, pokud pro takový postup neexistuje zákonné zmocnění. Neexistuje žádný rozumný důvod, proč by nyní nebylo možné pro takovou žádost občana obce argumentačně použít § 16 odst. 2 písm. g) zákona o obcích, zatímco u bytů by to možné a nutné bylo. Stejně tak jsou naplněny další znaky poplatků, shodně jako výše u bytů.

Oproti bytům se situace liší pouze ve dvou aspektech:

- i. Obec v případě nebytových prostor nerealizuje svůj zákonem stanovený úkol „uspokojování potřeby bydlení“, a mnohdy pronajímáním nebytových prostor nerealizuje ani žádné jiné uspokojování potřeb občanů ve smyslu § 35 odst. 2 zákona o obcích (tedy poskytování veřejné služby), ale „prostě“ hospodárně využívá svůj majetek jako každý jiný vlastník. Z těchto situací budou pochopitelně nezanedbatelnou výjimkou situace, kdy obec pronajímá své

⁴⁰ PÁČL, J. Prostějov dál vybírá nelegální poplatek za žádost o byt. iDnes.cz [online] 6. 9. 2022. Dostupné elektronicky: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/polatek-za-zadost-o-mestskay-byt-prostejv-ministerstvo-nelegalni.A220905_681709_olomouc-zpravy_dmk [cit: 17. 4. 2023].

⁴¹ Sdělení Ministerstva vnitra č. j. MV-84911-7/ODK-2021 ze dne 1. 7. 2021.

⁴² PÁČL, J. Prostějov dál vybírá nelegální poplatek za žádost o byt. iDnes.cz [online] 6. 9. 2022. Dostupné elektronicky: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/polatek-za-zadost-o-mestskay-byt-prostejv-ministerstvo-nelegalni.A220905_681709_olomouc-zpravy_dmk [cit: 17. 4. 2023].

⁴³ Tamtéž, dále také sdělení Ministerstva vnitra č. j. MV- 84911-12/ODK-2021 ze dne 13. 8. 2021.

nebytové prostory za účelem například provozování sociálních služeb, spolkové činnosti, kulturních nebo sportovních aktivit.

- ii. Nelze hovořit o nepřímé diskriminaci v přístupu k bydlení, a patrně ani o žádné jiné diskriminaci ve smyslu § 1 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

Postup Ministerstva vnitra při řešení této věci byl zcela odlišný než u bytů. Ministerstvo dospělo k závěru, že v tomto případě se o poplatek podle čl. 11 odst. 5 Listiny nejedná, ale jedná se o „*kompensaci nákladů spojených s žádostí (administrace žádosti, prohlídka nemovitosti) stanovenou paušální částkou. Město zde nevystupuje jako orgán veřejné moci, ale jako soukromoprávní subjekt. (...) Každý soukromý subjekt při uzavírání smluvního vztahu může požadovat od svého smluvního partnera kompenzaci vzniklých nákladů a je pouze na svobodné vůli těchto subjektů, zda spolu smluvní vztah uzavřou či nikoliv*“. Dále argumentovalo, že se na rozdíl od bytů nemůže jednat o diskriminaci, a že zde nejde o plnění funkce obce podle § 35 odst. 2 zákona o obcích. Označení poplatků pak vnitro doporučilo městu opravit, protože jej považuje za zavádějící.⁴⁴

Závěry Ministerstva vnitra považují za nekonzistentní ve vztahu k jeho předchozí argumentaci týkající se poplatku za žádost o městský byt. Nyní vnitro přejalo tvrzení města, že určitý poplatek není poplatkem, ale kompenzací vzniklých nákladů; aniž by přitom zkoumalo, zda tyto náklady skutečně vznikly a v jaké konkrétní výši. Vzato do důsledků, s tímto odůvodněním by mohl každý orgán veřejné moci stanovit různé poplatky za nejrůznější úkony bez opory v zákoně; a pokud by tvrdil, že tím kompenzuje vzniklé náklady, což by ve většině situací nebyl problém, protože při každé činnosti veřejné správy určité administrativní náklady vznikají, např. tisk, papír, poštovné. Ostatně drtivá většina zákonem stanovených (!) poplatků slouží právě k alespoň částečné kompenzaci nákladů spojených s žádostí žadatelů (srov. zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů). Neexistuje žádný rozumný důvod, proč by obvykle muselo být stanovení poplatku sloužícího ke kompenzaci nákladů orgánu veřejné správy provedeno zákonem, ale v případě žádostí o pronájem nebytových prostor nikoliv.

Pokud Ministerstvo vnitra přesto dospělo k závěru, že je právem obce požadovat kompenzaci nákladů spojených s administrací žádosti bez opory v zákoně, měly by být tyto náklady vždy přesně vyčísleny a žadatel by měl být s jejich výší předem seznámen. Právní řád koneckonců zná situace, kdy je zákonem stanoven poplatek (obecná povinnost), a protože

⁴⁴ Sdělení Ministerstva vnitra č. j. MV- 84911-12/ODK-2021 ze dne 13. 8. 2021.

slouží ke kompenzaci skutečných nákladů orgánu veřejné správy, je jeho konkrétní výše vyčíslena správním orgánem na základě konkrétní žádosti.⁴⁵

Současně ale ministerstvo přišlo, v souvislosti s právem občana obracet se na obec s návrhy, připomínkami a podněty, s šalamounským konstatováním: „Zároveň bylo město Prostějov upozorněno, že je podle § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích povinno projednat popř. odmítnout projednání žádostí v orgánu města k tomu příslušném, podané občanem města, majitelem nemovitosti na území města nebo cizincem uvedeným v § 17 zákona o obcích a to i v případě, že požadovaný poplatek nebyl v pokladně Domovní správy Prostějov, s. r. o. uhrazen.“⁴⁶ Domnívám se, že tento závěr je nekonzistentní s předchozí myšlenkou, že celý postup města při vyřizování těchto žádostí je ryze soukromoprávní, a že město je pronajímatel jako každý jiný. Vnitro tedy přiznává, že město má povinnost se žádostmi občanů o nájem nebytových prostor zabývat, a tedy občané nemají povinnost tento poplatek platit. Tento závěr (po mém soudu správný) pak vnitro propojuje s konstatováním, že vyžadování tohoto poplatku (který občan nemusí platit a nezaplacení nesmí mít negativní důsledek) je zcela zákonné a po právu. Jinými slovy lze shrnout, že tento poplatek

- je vlastně soukromoprávní úplatou;
- město jej může vyžadovat;
- občan jej ale nemusí platit;
- a nezaplacení nemá žádný vliv, protože město má stejně (veřejnoprávní) povinnost se takovým podáním zabývat.

Otázkou pak je, pokud obec takové podání v případě nezaplacení poplatku nevyřídí, tj. neprojedná ji v rámci rady obce, jak se může občan domáhat ochrany svých práv. Odpovědí patrně je tzv. zásahová žaloba podle § 82 a násl. soudního řádu správního.⁴⁷ V rámci ní by se tedy občan – žalobce domáhal, aby došlo k vyřízení jeho podání (návrhu) a jeho projednání příslušným orgánem obce. Nemohl by se však domáhat konkrétního výsledku (uzavření nájemní smlouvy), protože tím by soud zasahoval do samosprávy obcí, a to ještě ve sféře tzv. fiskální správy, slovy teorie správního práva.

⁴⁵ Viz § 17 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, v textu pouze „soudní řád správní“.

3.3. Zpoplatněné třídy pro nadané děti na veřejných základních školách

Sedmnáct veřejných základních škol v různých krajích České republiky spolupracuje s organizací Svět vzdělání, z. s.,⁴⁸ na projektu tříd pro nadané děti. Žáci zapojení do tohoto projektu navštěvují standardně veřejnou základní školu, jen jsou zařazeni do této specializované třídy. V rámci toho mají navíc další hodiny angličtiny, osobního rozvoje a programování. Matematika se vyučuje tzv. Hejného metodou a část vyučování je formou půlených hodin, tj. pro menší skupiny žáků.⁴⁹

Spolek Svět vzdělání má se školami uzavřenou „smlouvu o vzájemné spolupráci na vzdělávání a podpoře žáků“, v níž strany ujednaly, že spolek zajistí „realizaci vzdělávacích seminářů“, škola poskytuje bezplatně prostory a škola je povinna se spolkem konzultovat tvorbu rozvrhů a volbu pedagogů pro třídy, nad nimiž tento spolek „převzal patronát“.⁵⁰

Kromě toho spolek Svět vzdělání vstupuje do smluvního vztahu s rodiči žáků, v rámci něhož rodiče žáků platí úplatu, kterou spolek v komunikaci s rodiči nazývá jako „školné“. To činí v případě druhého stupně základní školy 1 500 Kč měsíčně.⁵¹

Celý projekt stručně řečeno stojí na tom, že rodiče si připlácí za „nadstandard“ v rámci základní školy. Náklady nese veřejný sektor, zatímco výnosy nese spolek Svět vzdělání, vedený regionálním politikem Občanské demokratické strany Tomášem Blumensteinem. Platby rodičů jsou z pohledu školy považovány jako určitá platba třetí osobě za to, že děti navštěvují zájmový kroužek, kterým jsou ty hodiny, které jim jsou poskytovány nad rámec běžné výuky.

Pro posouzení, zda se jedná o nezákonné (a protiústavní) vybírání školného jsou rozhodné následující skutečnosti:

- i. zda mají žáci v rámci třídy „pod patronátem Světa vzdělání“ jinou (kvalitnější) běžnou výuku než žáci z jiných tříd: např. v podobě moderněji koncipované výuky matematiky Hejného metodou;
- ii. že spolek Svět vzdělání se školou řeší výběr učitelů, učebnice, plán školního roku (místo školy v přírodě atd.) a všechny další agendy nesouvisející s předmětem zájmového kroužku.

⁴⁸ Dále v textu jen „spolek Svět vzdělání“.

⁴⁹ Třídy Světa vzdělání na 1. stupni. Svět vzdělání, z. s. Dostupné elektronicky: <https://svetvzdelani.cz/vyuka-na-1-stupni/> [cit: 19. 4. 2023]

⁵⁰ Např. smlouva o vzájemné spolupráci na vzdělávání a podpoře žáků uzavřená mezi Základní školou Opava, Englišova 82 – příspěvková organizace a Svět vzdělání, z. s., ze dne 1. 9. 2015.

⁵¹ V rámci svého výzkumu jsem se zástupců spolku na výši školného dotazoval, a bylo mi sděleno, že „školné činí 1 500 Kč měsíčně“. Ověřeno e-mailovou komunikací a dotazem na Facebooku spolku v dubnu 2022.

Pokud by se tato podezření prokázala,⁵² jedná se o materiálně o školné, které je na základní škole vybíráno v rozporu s čl. 33 odst. 2 Listiny, a současně o poplatek stanovený v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny.

3.4. Úkony přijímacího řízení na vysokou školu delegované na soukromou společnost

Řada vysokých škol v České republice používá v rámci svého přijímacího řízení do bakalářských i magisterských studijních programů tzv. Národní srovnávací zkoušky, testy vyvíjené soukromou společností Scio s.r.o.⁵³ Ta testy nejen obsahově vytváří, ale organizuje jejich vyplňování jako přijímací zkoušky a následně vysokým školám předává výsledky studentů.⁵⁴

Uchazeč tak v rámci přijímacího řízení nejen podává přihlášku vysoké škole (a té hraří poplatek za podání přihlášky), ale současně vstupuje do smluvního vztahu se společností Scio. Tyto testy využívají jako jedinou část přijímacího řízení také tři ze čtyř právnických fakult v ČR; dalších několik desítek škol je používá buďto jako jedinou část přijímacího řízení anebo jako doplňkové kritérium k dalším kritériím.⁵⁵ Za jednotlivé testy v rámci Národních srovnávacích zkoušek uchazeči platí 650 – 1 250 Kč s tím, že část vysokých škol požaduje testy dva (např. test obecných studijních předpokladů a základů společenských věd) a uchazeč může až na šest termínů zkoušek.⁵⁶

Platí přitom, že rozhodování veřejné vysoké školy v přijímacím řízení spadá do její samosprávné působnosti (§ 6 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách) a toto rozhodování je vyhrazeno děkanovi fakulty, případně rektorovi univerzity (§ 50 odst. 2 zákona o vysokých školách).

Otázkou je, zda je v souladu se zákonem systém, kdy dochází k delegaci výkonu veřejné správy, který je obsahem samosprávné působnosti veřejných vysokých škol, na soukromou společnost, bez zákonného zmocnění. Účelem tohoto textu není tuto otázku důkladně posoudit, jednalo by se o téma na samostatný článek. Přesto je tento závěr vhodný pro další úvahy o

⁵² Zatím mi není známo, že by věc prověřovala např. Česká školní inspekce.

⁵³ Dále v textu jen „společnost Scio“.

⁵⁴ ČECH, J. Privatizace přijímacích zkoušek na vysoké školy: Bohatství rodiny rozhoduje a Scio profituje, Tiscali.cz. [online] 30. 5. 2020. Dostupné elektronicky: <https://zpravy.tiscali.cz/privatizace-prijimacich-zkousek-na-vysoke-skoly-bohatstvi-rodiny-rozhoduje-a-scio-profituje-535671> [cit: 19. 3. 2023].

⁵⁵ Přehled fakult s NSZ. Scio.cz. [online] Dostupné elektronicky: <https://www.scio.cz/nsz/fakulty/> [cit: 19. 3. 2022]

⁵⁶ Termíny a registrace. Scio.cz. [online] Dostupné elektronicky: <https://www.scio.cz/nsz/terminy/> [cit: 19. 4. 2023]

legálnosti poplatku společnosti Scio. Ve shodě například s V. Kudrovou se domnívám, že tento systém delegování veřejné správy bez zákonného zmocnění na společnost Scio je nezákonný.⁵⁷

Účelem tohoto článku je analyzovat povahu peněžitého plnění, které uchazeči o studium na veřejných vysokých školách platí společnosti Scio, a zejména posoudit, zda je toto peněžité plnění v souladu se zákonem.

Podle § 58 odst. 1 zákona o vysokých školách platí, že „*veřejná vysoká škola může stanovit poplatek za úkony spojené s přijímacím řízením, který činí nejvýše 20 % základu*“. V následujícím odstavci zákon stanoví, jak se tento základ pro stanovení poplatků souvisejících se studiem určuje; stručně lze říct, že se vychází z podílu částky poskytované ze státního rozpočtu připadající na jednoho studenta. V roce 2023 tento základ činí 4 657 Kč.⁵⁸ Poplatek za úkony spojené s přijímacím řízením tak nesmí překročit 931 Kč.

Ač to zákon o vysokých školách výslovně nestanoví, zaplacení tohoto poplatku je procesní povinností uchazeče, a jeho nezaplacení má fakticky za následek nepřijetí uchazeče ke studiu, ač by jiné podmínky k přijetí splňoval. Vysoké školy ostatně toto zpravidla stanovují v podmínkách k přijetí ke studiu vydávaných podle § 49 a § 6 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách.

Tuto částku i v systému Scio testů jako přijímacích zkoušek uchazeči platí samotné veřejné vysoké škole, a pokud její výše stanovené vysokou školou nepřekračuje výši stanovenou podle § 58 odst. 1 a 2 zákona o vysokých školách, pak je tento poplatek zákonný.

Problém tkví v platbách, které uchazeči platí kromě tohoto poplatku společnosti Scio za to, že se účastí jednotlivých termínů Národních srovnávacích zkoušek, tj. za to, že jim je umožněno účastnit se přijímacích zkoušek na vysokou školu, na niž se přihlásili. Tyto platby jsou formálně soukromoprávní povahy, na základě smlouvy, kterou uchazeč se společností Scio uzavírá. Tato představa je ale zcela iluzorní. Uchazeč o studium na vysoké škole těžko uzavírá se společností Scio smlouvu svobodně a dobrovolně, resp. na základě své svobodné vůle. Ve skutečnosti je uchazeč nucen do smluvního vztahu se společností Scio vstoupit, pokud chce být ve správním řízení o přijetí ke studiu na vysoké škole procesně úspěšný; a realizovat tak své ústavně zaručené právo na vzdělání.

⁵⁷ K tomu srov. KUDROVÁ, V. *Správní rozhodování vysokých škol*. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Brno, 2013, s. 148. Dostupné elektronicky: <https://is.muni.cz/th/u5shz/> [cit. 19. 3. 2023].

⁵⁸ Základ pro stanovení poplatků spojených se studiem pro akademický rok započatý v roce 2023 podle § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách. MŠMT, 2023. Dostupné elektronicky: <https://www.msmt.cz/file/59281/> [cit. 19. 4. 2023].

Z pohledu posuzování, zda platba společnosti Scio představuje poplatek nebo úplatu je však nejdůležitější posoudit **povahu služby či činnosti, která je mu na základě této platby poskytována**, tj. možnost zúčastnit se přijímacích zkoušek. Výsledek této přijímací zkoušky je následně zásadním kritériem, podle něhož se rozhoduje o přijetí ke studiu na vysoké škole. Podle § 49 odst. 1 a 3 zákona o vysokých školách platí, že vysoká škola prostřednictvím přijímací zkoušky ověřuje znalosti, schopnosti nebo nadání uchazeče. Přijímací zkouška je součástí přijímacího řízení, a to součástí fakultativní: vysoká škola může tzv. další podmínky k přijetí stanovit anebo je stanovit nemusí a může uchazeče přijímat bez přijímací zkoušky. Platí přitom, že toto rozhodování o podmínkách přijetí, tedy o podobě přijímací zkoušky, je obsahem samosprávné působnosti vysoké školy (§ 6 odst. 1 písm. b) zákona o vysokých školách). O přijetí ke studiu ve studijním programu uskutečňovaném fakultou rozhoduje děkan, v případě, že studijní program zajišťuje vysoká škola jako celek, rozhoduje o přijetí rektor (§ 50 odst. 2 zákona o vysokých školách). Rozhodnutí o nepřijetí uchazeče ke studiu je soudně přezkoumatelné ve správním soudnictví.⁵⁹ Přijímací řízení, zakončené tímto vydáním rozhodnutí děkanem nebo rektorem, je specifickou formou správního řízení.⁶⁰

Přijímací zkouška je proto úkonem v rámci správního řízení, obdobně jako třeba ústní jednání nebo místní šetření. Z tohoto důvodu pramení můj výše uvedený názor o nezákonnosti delegace přijímacích zkoušek na soukromou společnost: **správní orgán nemůže bez zákonného zmocnění „outsourcovat“ úkony, k nimž je ze zákona příslušný a na jejichž základě má v řízení rozhodovat.** Pokud by například stavební úřad delegoval na soukromou společnost dokazování v řízení (ústní jednání spojené s ohledáním na místě), jistě by nebylo sporu o tom, že je takový postup nezákonný.

Pakliže se jedná o úkon v rámci správního řízení, k němuž je orgán veřejné správy (veřejná vysoká škola) sám povinen, tedy pokud přijímací zkoušku stanovila vysoká škola jako podmínku k přijetí ke studiu, pak mám za to, že není možné za vykonání přijímací zkoušky vyžadovat další platbu, nad rámec poplatku, který uchazeč zaplatil veřejné vysoké škole za úkony spojené s přijímacím řízením podle § 58 odst. 1 zákona o vysokých školách. Ostatně už samotné zákonné označení této platby implikuje, že se nejedná o poplatek „za podání

⁵⁹ Např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci č. j. 7 As 79/2011-120.

⁶⁰ Teno závěr dovozují jednak proto, že řízení o přijetí uchazeče ke studiu na vysoké škole plně naplňuje definici správního řízení, jak je uvedena v § 9 správního řádu, aniž by zákon o vysokých školách ve svém dnes platném a účinném znění použití správního řádu vylučoval. Dále tento závěr dovozují z formulace např. v § 50 odst. 7 zákona o vysokých školách, kde zákon hovoří o „odvolacím správním orgánu“. V neposlední řadě lze tento závěr podpořit důvodovou zprávou k zákonu č. 137/2016 Sb., kterým se mění zákon o vysokých školách a některé další zákony. V části k novelizačním bodům 162 až 164 důvodová zpráva uvádí, že celý § 50 upravuje pouze odchylky od správního řádu, a vysvětluje proč jsou tyto odchylky účelné.

přihlášky“, ale za všechny úkony přijímacího řízení, a že v něm tedy musí být zahrnut úkon spočívající v umožnění složení přijímací zkoušky. Platba společnosti Scio je proto mimo rámec tohoto poplatku. I pokud bychom dospěli k závěru, že se jedná o jakousi další „část“ poplatku za úkonu spojené s přijímacím řízením, pak výše poplatku vysoké školy a výše poplatku společnosti Scio za vykonání přijímací zkoušky dohromady zpravidla překročí zákonem stanovenou horní hranici poplatku za úkony přijímacího řízení.

Společnost Scio tedy uchazečům neposkytuje žádnou soukromoprávní službu, za níž by jí náležela úplata, ale zpoplatňuje úkon v rámci správního přijímacího řízení, a to poplatkem, který není zákonem stanovený; případně jde o část poplatku, který sice zákonem stanoven je, ale ve výši, která zákonnému limitu již odporuje.

Z pohledu definičních znaků poplatků podle teorie finančního práva lze shrnout, že se jedná o poplatek peněžitý, nevratný (bez ohledu na výsledek přijímacího řízení) a nedobrovolný (uchazeč je povinen jej v souvislosti s podáním přihlášky ke studiu platit). Ekvivalentnost poplatku spočívá v možnosti vykonat přijímací zkoušku, jakožto podstatnou část v níž se *de facto* rozhoduje o přijetí uchazeče ke studiu na vysoké škole. Poplatek nemá sankční povahu. Naopak není naplněn znak stanovení poplatku zákonem, a nevybírá jej subjekt vykonávající finanční veřejnou správu (tedy soukromá společnost Scio). Vzhledem k tomu, že ale společnost Scio fakticky veřejnou správu vykonává, když ji na ni fakulty delegovaly, pak lze i tento znak poplatku považovat za naplněný.

4. Důsledky nezákonně stanoveného poplatku

Poté, co jsem nejprve vymezil teoretickoprávní rámec poplatků, a poté jsem důkladně popsal příklady nezákonně stanovených poplatků (s cílem získat představu o tom, kdy se nezákonně stanovené poplatky vybírají), je namístě se zabývat tím, jaké má nezákonně stanovení poplatku právní důsledky, případně jak tento problém z pohledu platné právní úpravy řešit.

Pokud by byl přijat podzákoný právní předpis, např. nařízení vlády nebo vyhláška ministerstva, který by nově stanovil poplatek zákonem nepředvídaný, byl by to důvod, aby tento právní předpis zrušil Ústavní soud na základě zmocnění v čl. 87 odst. písm. b) Ústavy České republiky. K podání návrhu na zrušení tohoto jiného právního předpisu by byly oprávněni navrhovatelé uvedení v § 64 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.⁶¹

⁶¹ Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, v textu jen „zákon o Ústavním soudu“.

4.1. Obce a nezákonné poplatky

Pokud by obec stanovila nový poplatek svou obecně závaznou vyhláškou, postupovalo by Ministerstvo vnitra podle § 123 zákona o obcích, tj. nejprve by obec vyzvalo k nápravě; pokud by k ní obec nepřistoupila, ministerstvo by pozastavilo účinnost vyhlášky, a pokud by obec nezjedнала nápravu ani poté, podalo by Ministerstvo vnitra návrh na zrušení obecně závazné vyhlášky Ústavnímu soudu, který jediný je oprávněn obecně závaznou vyhláškou obce zrušit. Příkladem tohoto typu nezákonného stanovení poplatku je obecně závazná vyhláška města Prostějova, která stanovila nový poplatek nazvaný jako „náhrada za ekologickou újmu při záboru veřejné zeleně“.⁶² Obdobný postup by následoval u nařízení obcí, vydávaných v přenesené působnosti, zde by však namísto Ministerstva vnitra byl podle § 125 zákona o obcích příslušný krajský úřad.

V případě, že obec svou praxí nezákonný poplatek vyžaduje, ale nestanovila jej obecně závaznou vyhláškou ani nařízením, je zde prostor pro výkon dozoru a pro výkon kontroly ze strany Ministerstva vnitra. Pojmy dozor a kontrola jsou z pohledu zákona o obcích obsahově odlišné od toho, jak je chápe obecně právní teorie a teorie správního práva. Jak vysvětluje A. Furek, „základní rozlišení dozoru a kontroly spočívá v tom, že zatímco předmětem dozoru je zákonnost konkrétního aktu obecního orgánu (právního předpisu obce nebo usnesení, rozhodnutí či jiného opatření orgánu obce), předmětem kontroly je „prosté“ plnění zákonných povinností bez jakékoli (nutné) vazby na konkrétní rozhodnutí (úkon) obecního orgánu, resp. činnost jako taková a výkon působnosti.“⁶³ M. Kopecký ostatně zdůrazňuje, že kontrola ve smyslu § 129 a § 129a zákona o obcích směřuje vůči všem procesům obce (kromě zákonem vyjmenovaných výjimek), nikoliv pouze vůči těm, které vyúsťují ve vydání vyhlášky, nařízení nebo jiného opatření.⁶⁴ Vztaženo k nezákonným poplatkům: pokud je obec stanovuje při výkonu samostatné působnosti nějakým konkrétním aktem (usnesením, rozhodnutím či jiným opatřením orgánu obce), pak je na místě využití institutu dozoru podle § 124 zákona o obcích. Pokud tak obec činí bez takového usnesení, a jedná se „jen“ o jakousi ustálenou správní praxi dané obce, je na místě výkon kontroly podle § 129 odst. 3 písm. a) zákona o obcích. V obou případech nicméně občan podává podnět k těmto postupům Ministerstvu vnitra.

⁶² Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 63/04 (stanovení náhrady za ekologickou újmu při záboru veřejné zeleně obecně závaznou vyhláškou obce).

⁶³ FUREK, A. § 129 [Kontrola výkonu působnosti orgány obcí]. In: POTĚŠIL, L., FUREK, A., HEJČ, D., CHMELÍK, V., RIGEL, F., ŠKOP, J. *Zákon o obcích*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 725.

⁶⁴ KOPECKÝ, M. § 129. In: KOPECKÝ, M., PRŮCHA, P., HAVLAN, P., JANEČEK, J. *Zákon o obcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer. 2015. Dostupné v ASPI.

Pokud by obec vyžadovala nezákonný poplatek v rámci výkonu přenesené působnosti, je to důvod ke kontrole jejího výkonu krajským úřadem podle § 129 odst. 1, 3 písm. b) zákona obcích.⁶⁵ V konkrétním správním řízení je nicméně z pohledu účastníka řízení vhodnější postup nezákonně stanovený poplatek nezaplatit a následně se proti negativnímu rozhodnutí (příp. usnesení) bránit podáním odvolání.

4.2. Zaplacený poplatek jako bezdůvodné obohacení

Ač to nemusí být na první pohled zřejmé, nezákonně stanovený poplatek vyvolává též soukromoprávní důsledky. Zcela běžnou situací totiž může být, že adresát veřejné správy, typicky v roli žadatele, poplatek zaplatí a až později zjistí, že byl stanoven jinak než zákonem. Je proto namístě požadovat po orgánu veřejné správy jeho vrácení.

Ve shodě s Ministerstvem vnitra⁶⁶ se domnívám, že v tomto případě se jedná o bezdůvodné obohacení na straně veřejnoprávní korporace, již byl poplatek zaplacen. Podle § 2991 občanského zákoníku platí: „(1) Kdo se na úkor jiného bez spravedlivého důvodu obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil. (2) Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch **plněním bez právního důvodu**, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.“ Nezákonně stanovený poplatek je plněním bez právního důvodu. Subjektivní promlčecí lhůta je tři roky (§ 629 odst. 1 občanského zákoníku), objektivní promlčecí lhůta deset let (§ 638 odst. 1 občanského zákoníku).

V systému veřejného práva totiž nemáme jiný, vhodnější institut, jak zaplacení nezákonného poplatku snadno zhojit. Ostatně i zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem⁶⁷ stanoví pouze konkretizaci nároku na náhradu škody, v obecnosti ale platí úprava náhrady škody v občanském zákoníku, jak vyplývá z § 26 tohoto zákona. Jinými slovy, není možné užití institutu vydání bezdůvodného obohacení *a priori* odmítnout s argumentem, že uplatňování práva soukromého je nezávislé na uplatňování práva veřejného (§ 1 odst. 1 občanského zákoníku), protože tyto

⁶⁵ Případně k výkonu státního dozoru podle zvláštního právního předpisu, např. v případě nezákonného stanovení poplatku stavebním úřadem by šlo o výkon státního dozoru ve věci stavebního řádu podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ Upozornění na nezákonnost č. j. MV- 33819-14/ODK-2019 ze dne 15. 5. 2019 a příloha k tomuto upozornění „Posouzení – možný rozpor Pravidel pro přijímání žádostí a přidělování městských bytů v majetku města Prostějova, dostupná elektronicky: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-33819-14-odk-2019-priloha-k-upozorneni.aspx> [cit: 19. 4. 2023].

⁶⁷ Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

soubory právních norem jsou na sebe navázané, a společně tvoří jednotný systém právního řádu, a konečně, bližší institut v právním řádu neexistuje.

Závěr

Posouzení, co je a co není poplatkem ve smyslu čl. 11 odst. 5 Listiny, není vždy jednoduché. Pojem poplatek ostatně není v právních předpisech legálně definován a musíme se tedy spokojit s doktrinní definicí.

Není možné zatížit poplatkem vyřízení podání, k němuž je orgán veřejné správy ze zákony povinen. Obce nemohou vybírat (zákonem nepředvídaný) poplatek za podání svých občanů, a to bez ohledu na to, podávají-li své návrhy a podněty na obranu veřejných nebo svých zájmů.

Základní a střední školy nemohou vyžadovat školné v žádné formě ani pod žádným jiným názvem, a to ani tak, že zpoplatní svou výuku ve prospěch třetí osoby, např. spolku s nímž je škola ve smluvním vztahu.

Veřejné vysoké školy nesmí fakticky zpoplatňovat vykonání přijímací zkoušky mimo poplatek, který je zákonem stanoven; a v rámci něj musí dodržet zákonem stanovený limit. Společnost Scio uchazečům o studium na vysokých školách neposkytuje službu za úplatu, ale vykonává úkon přijímacího řízení, který na ni byl nezákonně delegován.

Seznam použitých zdrojů

Právní předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon České národní rady č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění před zrušením
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

Rozhodnutí soudů

- Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 7/19 (stanovení poplatku za podání podnětu na ÚOHS)
- Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 9/15
- Nález Ústavního soudu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 63/04 (stanovení náhrady za ekologickou újmu při zaboru veřejné zeleně obecně závaznou vyhláškou obce)
- Rozsudek Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 6 Tdo 6/2016
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 107/2007-168, č. 1545/2008 Sb. NSS
- Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/94
- Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 35/93
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci č. j. 7 As 79/2011-120

Odborné publikace

- Slovník českých synonym a antonym. Brno: Lingea, 2007
- HRDLIČKA, L., TULÁČEK, M. Pojem úplaty v daňovém právu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2018, č. 1. s. 73.
- BOHÁČ, R., HRDLIČKA, L., TULÁČEK, M. Pojem úplaty v daňovém právu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2018, č. 1. s. 73. Dostupné v ASPI: LIT262948CZ.
- KARFÍKOVÁ, M. a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018
- BOHÁČ, R. *Daňové příjmy veřejných rozpočtů v České republice*. Praha. Wolters Kluwer ČR, 2013, dostupné v ASPI: MN18263CZ.
- HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKEŠ, M., KOPA, M. a kol. *Listina základních práv a svobod: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2021
- KARFÍKOVÁ, M. a kol. *Teorie finančního práva a finanční vědy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018
- BAKEŠ, M. a kol.: *Finanční právo*. 3. vydání, C. H. Beck, 2003
- ČECH, J. Rovnost a zákaz diskriminace v přístupu k základnímu vzdělání v ČR. *Právní rozhledy*, 2022 č. 23–24, s. 833. Dostupné také v Beck-online.cz.
- POTĚŠIL, L., FUREK, A., HEJČ, D., CHMELÍK, V., RIGEL, F., ŠKOP, J. *Zákon o obcích*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019
- KOPECKÝ, M., PRŮCHA, P., HAVLAN, P., JANEČEK, J. *Zákon o obcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer. 2015. Dostupné v ASPI.
- PAULDURA, L., DÁVID, R. *Slovník právních pojmů: občanský zákoník*. Praha: Wolters Kluwer, 2014

- KUDROVÁ, V. *Správní rozhodování vysokých škol*. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Brno, 2013, s. 148. Dostupné elektronicky: <https://is.muni.cz/th/u5shz/> [cit. 19. 3. 2023]

Výstupy z činnosti veřejné správy a zprávy Veřejného ochránce práv

- Upozornění na nezákonnost č. j. MV- 33819-14/ODK-2019 ze dne 15. 5. 2019 a příloha k tomuto upozornění „Posouzení – možný rozpor Pravidel pro přijímání žádostí a přidělování městských bytů v majetku města Prostějova, dostupná elektronicky: <https://www.mvcr.cz/soubor/mv-33819-14-odk-2019-priloha-k-upozorneni.aspx> [cit: 19. 4. 2023]
- Zpráva Veřejné ochránkyně práv o šetření ve věci sp. zn. 5517/2016/VOP ze dne 11. 4. 2017
- Zpráva Veřejného ochránce práv o šetření ve věci neuzavření nájemní smlouvy k obecnímu bytu, sp. zn. 127/2010/DIS/JKV ze dne 3. 3. 2011
- Sdělení Ministerstva vnitra č. j. MV-84911-7/ODK-2021 ze dne 1. 7. 2021
- Sdělení Ministerstva vnitra č. j. MV- 84911-12/ODK-2021 ze dne 13. 8. 2021
- Základ pro stanovení poplatků spojených se studiem pro akademický rok započatý v roce 2023 podle § 58 odst. 2 zákona o vysokých školách. MŠMT, 2023. Dostupné elektronicky: <https://www.msmt.cz/file/59281/> [cit: 19. 4. 2023]
- Důvodová zpráva k zákonu č. 137/2016 Sb., kterým se mění zákon o vysokých školách a některé další zákony

Novinové a internetové zdroje, ostatní

- ČECH, J. Privatizace přijímacích zkoušek na vysoké školy: Bohatství rodiny rozhoduje a Scio profituje, Tiscali.cz. [online] 30. 5. 2020. Dostupné elektronicky: <https://zpravy.tiscali.cz/privatizace-prijimacich-zkousek-na-vysoke-skoly-bohatstvi-rodiny-rozhoduje-a-scio-profituje-535671> [cit: 19. 3. 2023]
- PÁCL, J. Prostějov dál vybírá nelegální poplatek za žádost o byt. iDnes.cz [online] 6. 9. 2022. Dostupné elektronicky: https://www.idnes.cz/olomouc/zpravy/polatek-za-zadost-o-mestskay-byt-prostejv-ministerstvo-nelegalni.A220905_681709_olomouc-zpravy_dmk [cit: 17. 4. 2023].
- Třídy Světa vzdělání na 1. stupni. Svět vzdělání, z. s. Dostupné elektronicky: <https://svetvzdelani.cz/vyuka-na-1-stupni/> [cit: 19. 4. 2023]
- Přehled fakult s NSZ. Scio.cz. [online] Dostupné elektronicky: <https://www.scio.cz/nsz/fakulty/> [cit: 19. 3. 2022]
- Termíny a registrace. Scio.cz. [online] Dostupné elektronicky: <https://www.scio.cz/nsz/terminy/> [cit: 19. 4. 2023]

- Smlouva o vzájemné spolupráci na vzdělávání a podpoře žáků uzavřená mezi Základní školou Opava, Englišova 82 – příspěvková organizace a Svět vzdělání, z. s., ze dne 1. 9. 2015